

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III обикновено Народно Събрание.

(Втора Сесия.)

Х. ЗАСЪДАНИЕ, ВТОРНИКЪ 20 СЕПТЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 2 часа и 10 мин. послѣ пладнѣ, подѣ председателството на г-на Д. Грекова.)

Председателъ (звъни): Ще се чете списъкътъ на депутатитѣ.

Шивачовъ (чете): Отъ 53 души представители присѣствуватъ 51-ма, а отсъствуватъ 2-ма; а именно: Нури Салиевъ и Митрополитъ Симеонъ.

Председателъ: Понеже болшинството присѣствува, обявявамъ засѣданието за открито. Думата има г-нъ Цанковъ Министръ на Вътрѣшнитѣ Дѣла.

М-ръ Цанковъ (чете):

Декларация на Министерството.

Правителството на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО взема актъ отъ предложението, което е станало въ вчерашното засѣдание отъ представителя г-на Аннава, относително до Военното Министерство.

Правителството е взело грижата да изучи предмета на желанието изказано съ предложението, по който предметъ има вече и особена комисия, състояща отъ висши военни чиновци подѣ председателството на г-на Редигера, Управляющій Военното Министерство.

Правителството разбира това желание въ смисълъ, че чрезъ него се иска контролъ и отговорност отъ Военното Министерство, съгласно съ Конституцията. За това щомъ изучи този предметъ и щомъ поменѣтната комисия си свърши работата, правителството ще има честь да се представи повторително предъ Народното Събрание по този въпросъ.

Правителството е и ще бѣде всекога и всички за контрола и отговорността. (Шумни ржоплескание.)

Председателъ: Ще се четатъ протоколитѣ на миналото засѣдание.

Секр. Шивачевъ (прочита протоколътъ отъ VIII засѣдание). Вчерашний протоколъ ще се чете въ идущето засѣдание.

Председателъ: Желаетъ нѣкой да говори върху прочетения протоколъ? (Не). Тѣй като протокола не се оспорва отъ никого, то на основание на 7-ий параграфъ отъ вътрѣшния правилникъ, обявявамъ протокола за окончателенъ. На дневенъ рѣдъ имаме доклада на комисията за прошения. Моля г-на докладчика, да излѣзе на трибуната.

Вълчевъ: Преди да се захване доклада на комисията, азъ считамъ за своя длѣжностъ да заява, и като заява, ще искаже вървамъ мисълта не моя, а мисълта на цѣлото представителство, че декларацията, която сега се прочете отъ г. Министра на Вътрѣшнитѣ Дѣла, е едно ново доказателство, че това правителство се е рѣшило твърдо да върви по конституцията. И вчерашнитѣ безпокоителни слухове, които се разнесоха като молния и произведоха такова лошо впечатление, както тука въ столицата, така и вънъ, и предизвикаха пристиганието на толкозъ телеграми, се премахватъ. Считамъ се за щастливъ, да заява, че азъ слѣдъ тази декларация щѣ могъ да съобщя на нашитѣ приятели на всекъдѣ за успокоение на духоветѣ, че Воен. Министерство си остава тѣй, както е предвидено въ конституцията. (Гласове: съгласни.)

Докладчикъ Бошняковъ: Съгласно съ вътрѣшния правилникъ, понеже докладъ на комисията за прошения не се прави, то азъ моля г-да представителитѣ, да обърнатъ внимание на извлеченията на прошенията и на мнѣнията на комисията върху тѣхъ: Промение отъ старейшинитѣ на селото Айджанала на Чукловска околия. Просителитѣ заявяватъ т. е. общината на това село заявява, че новобранецъ . . . (не чюе се) противъ закона билъ зетъ два пжти, подавалъ прошение, но не се зимало въ внимание. Тѣй като той ималъ освѣтъ стара една баба, която трѣба да подържа, даже и една 20 годишна сестра и братъ на 9 години, то моли Събранието да се произнесе и ходатайствува, да се освободи. Мнѣнието на комисията е: да се проводи въ Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла, да изучи този въпросъ и, ако така е семейното му положение, новобранецъ да се освободи.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание мнѣнието на комисията по това прошение? (Приема.) Който отъ г-да представителитѣ приематъ мнѣнието на комисията, да си дигнатъ ржката. (Болшинство). Тѣй щото, прошениято ще се испроводи въ Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла.

Докладчикъ: Промение отъ селата на Изворската околия за премѣстване околийски центръ въ Босилоградъ. Промението е подписано и подпечатано отъ 13 села. Просителитѣ казватъ, че тѣ сж се отнасили съ прошение до Нар. Събрание за тая работа а по рѣшението на Държавний Съвѣтъ, тая околия си остана тамъ, дѣто си е била, въ Изворъ; но понеже е станало нѣкоя измама съ подписванието и съ подпечатванието на прошениято, то молятъ, да остане въ с. Босилоградъ околийски центръ. — Истина, че имаше едно такова прошение и Нар. Събрание го препрати въ надлѣжното Министерство, което го испроводило въ Държавний Съвѣтъ и по рѣшението на послѣдний, си останалъ центра тамъ, дѣто си е билъ; слѣдователно прошениято нѣма причина да се удовлетвори. (Гласове: съгласни).

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание предложението на комисията, относительно прошениято на Изворскитѣ села?

М-ръ Цанковъ: И азъ имамъ едно такова прошение и както гледамъ тамъ, на два или три пжти се рѣшавало: еднажъ да се премѣсти центрътъ въ Босилоградъ, а другъ пжтъ въ Изворъ. И азъ искахъ, да се испита работата отъ Министерството добръ, и тогава да се предложи на Нар. Събрание. За туй бихъ предложилъ на Нар. Събрание, да не остава безъ послѣдствие това рѣшение; но да се испита по напрѣдъ по-добръ тая работа и послѣ ще го предлага

на Нар. Събрание, да рѣши окончателно; а сега да не се бута никакъ, и до тогава околийски центръ ще си остане пакъ, дѣто си е сега.

Докл. Бошняковъ: Предложението на г-на Министра президента и азъ, като докладчикъ на комисията, го приематъ понеже г-нъ Министръ заяви, че желае да изучи добръ работата, то азъ нѣмамъ нищо противъ това.

Д-ръ Цачевъ: До колкото азъ зная, по този въпросъ стачно изучаване на работата. Вие помните, че миналата година препратихме прошениято на Изворчане въ надлѣжното Министерство, което, отъ своя страна, го препроводило въ Държавний Съвѣтъ, и подиръ изучаванieto на този въпросъ, Държав. Съвѣтъ рѣшилъ, околийски центръ да остане пакъ тамъ; слѣдователно, Нар. Събрание се е произнесло по този въпросъ и нѣма вторий пжтъ да се произнася, а само правителството да направи това, което е нужно и полезно за това население. (Бошняковъ: правителството това и иска да направи).

Шивачовъ: Азъ искахъ само да кажа, че до колкото помня, подобно прошение имаше въ миналата сессия и азъ търсихъ въ «Държавенъ Вѣстникъ» намѣрихъ, че най-напредъ било рѣшено центра да бжде въ Босило-градъ. Послѣ послѣдствие подаденото въ Нар. Събрание прошение отъ Изворчане, Държав. Съвѣтъ рѣшилъ, да остане центра пакъ въ Изворъ. И тѣй като Държ. Съвѣтъ единъ пжтъ се произнеселъ, то моли г-на Министра, да се съгласи на това, щото прошениято да остане безъ послѣдствие, понеже вторий пжтъ да става разискване по този въпросъ, не би било полезно.

М-ръ Цанковъ: Азъ именно видѣхъ, че въ Държавний Съвѣтъ два пжти е рѣшавано да си остане, и не виждамъ, по какви съображения Държ. Съвѣтъ е правилъ това. За това азъ искамъ да направи изслѣдване на работата и, слѣдъ като изуча добръ въпроса, тогава да представя на Народното Събрание, за да се рѣши окончателно; а до това врѣме околийски центръ си остава пакъ тамъ, дѣто е сега.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание предложението на г-на М-стра Цанкова, щото прошениято, да се испроводи въ М-рството, за да изучи въпроса. (Приема). Който отъ г-да представителитѣ приематъ това предложение, да си дигнатъ ржката. (Болшинство).

Докл. Бошняковъ: Промение отъ Тодора Димитровъ, жителъ Свищовски. Просители явява, че въ 1881 г. е билъ Кулски околийски началникъ, слѣдъ нѣколко мѣсеца билъ премѣстенъ за Плевненски окол. началникъ, а послѣ за Балбунарски — по распореджанието на М-рството, и по поводъ

на едно прошение, подадено от няколко общински кметове, за неговото незаконно поведение, то на 17 февруарий го отчислили, безъ да се докаже неговата виновност. По това дѣло не е послѣдвало нищо до сега за неговото оправдание.

Наистина прощението бѣше подадено въ Нар. Събрание миналата сессия, и тогава мнѣнието на комисията бѣше, щото то прошение да се проводи въ Минист. на Вжтр. Дѣла за нататѣшното изучаване на въпроса; но види се, че нищо не е направило М-рството. Въ сегашното прошение просителя прилага три свидѣтелства, отъ които се види, че той е служилъ по администрацията редовно 3 години и моли Нар. Събрание, да препроводи въ Министерството за изучаване на неговата работа, и ако наистина е направилъ нѣщо, да се накаже; ако ли не, да се удовлетвори. Туй е и мнѣнието на комисията.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание мнѣнието на комисията, т. е. това прошение да се испроводи въ М-ството за изучаване сжщността на работата. (Прието). Моля онѣзи г-да представители, които приематъ мнѣнието на комисията, да си дигнатъ ржката. (Болшинство).

Докл. Бошняковъ: Телеграма отъ общинския кметъ на градеца Дрѣново, Търновски округъ, който отъ опълномощеннитѣ депутати (които мин. година сж ходили въ Руссе при НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО и молили отваряне закритата тамъ околия) и на основание, че Народ. Събрание още въ миналата сессия е предвидѣло въ бюджета съдържание за окол. началникъ въ г. Дрѣново, кмета моли Събранието да се распорѣди, за да имъ се прати началникъ.

Наистина, г-да представители, въ миналата сессия при разглѣжданieto бюджета на Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла и съ съгласието на тогавашния М-ръ генерала Соболева, Събранието отпусна съдържание за окол. началникъ въ Дрѣново, гдѣто, види се, и до сега не сж го пратили. За това по мнѣнието на комисията, Нар. Събрание трѣба да постанови, щото въ г. Дрѣново да се испрати околийски началникъ, да се образува закритата околия отъ селото подавши прошение Князу, и да се помоли Министра на Вжтр. Дѣла, да направи потребното за удовлетворение на просителитѣ.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание предложението на комисията? (Гласове: приема). Който го не приема, да си дигне ржката. (Меншество). Ще се помоли М-рството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, за да се удовлетвори просбата на просителитѣ.

Докл. Бошняковъ: Има двѣ прошения, които се отнасятъ по въпроса за горитѣ, но тѣй като закона за горитѣ още не е приготвенъ, за сега тѣ оставатъ. Има и други 2,

които сега ми дадохъ, които още не сж изучени и оставатъ за второ четение. (Гласове: съгласни).

Предсѣдателъ: На дневенъ редъ е запитванието на г-на Шивачова.

Шивачовъ: Моето запитване бѣше къмъ Военното Министерство, но понеже М-ра го нѣма, азъ се отказвамъ.

Предсѣдателъ: На дневенъ редъ идатъ предложенията на г. Пачева за мюсюлманскитѣ ученици, които се учатъ за имами.

Д-ръ Пачевъ: Г-да представители! Извѣстно Ви е, че 17 членъ отъ закона за набора, буква д освобождава всичкитѣ священослужители отъ военна повиностъ. Въ този параграфъ нищо не се говори, относително онѣзи ученици, които се готвятъ да бждатъ мюсюлмански священослужители. За да може да се удовлетвори нуждата на мюсюлманското население, мюсюлманскитѣ представители ми предложиха, на основание на практикующий се законъ въ турско врѣме, относително учащитѣ се за имами да направи едно предложение, което написахъ и ще Ви го прочета сега. Туй предложение ако се приеме отъ Нар. Събрание и одобри отъ Н. ВИСОЧЕСТВО, то да се приложи къмъ закона за зимание новобранци тои § 17, като бѣлѣжка на буква д. Предложението е слѣдующето: (Чете.)

ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

«Ученици отъ мухамеданско вѣроисповѣдание, които се учатъ за свѣщенослужители (имами.)

Забѣлѣжка: 1) Учащитѣ се мюсюлмани за свѣщенослужители сж длѣжни да представатъ свидѣтелства на приемателнитѣ комиссий отъ директоритѣ на признатитѣ отъ Княжеското прѣвителство мюсюлмански богословски училища.

Забѣлѣжка: 2) Въ двадесето годишна възраст да издржжатъ испитъ отъ Авамиля предъ назначения отъ Княжеското правителство Мюфтия въ приемната комиссия.

Този ученикъ, който се учи за имамъ, трѣбва да представи на приемната комиссия едно свидѣтелство, че дѣйствително е слѣдвалъ наукитѣ въ еди кое богословско училище, признато отъ нашето правителство. Тази забѣлѣжка турихъ, за да не се представятъ послѣ ученици, които сж се учили въ странство и да представятъ свидѣтелство отъ иннострани богословски училища. Втората забѣлѣжка е, че всѣки на 20 годишна възраст трѣбва да издржи экзаменъ върху така називаемата наука Авамиль. Тозъ испитъ ще се държи предъ назначенъ отъ Княжеското правителство Мюфтия, дѣто и се показва свидѣтелство, че се е училъ въ нѣкое богословско училище. Като издржи испитъ, тогава ще се освободи да си продължава наукитѣ; въ противенъ случай ще влѣзне въ

редоветъ на войската. За да не може да ставатъ злоупотрѣбления, а заедно съ това и да се прекратятъ, защото ученика може да слѣдва наукитъ си само до 21 год. възраст, че послѣ дохожда и издържа испитъ за освобождение отъ военна повинностъ и да не продължава наукитъ си; за да не ставатъ такива злоупотрѣбления, има третя забѣлѣжка която казва: (Чете:)

Забѣлѣжка: 3) Въ двадесето първата и втората годишна възраст да издържатъ испитъ отъ исхаритъ. Послѣ има (чете):

Забѣлѣжка: 4) Въ двадесето третата годишна възраст да издържатъ испитъ отъ Кяфие ималтъжъ.

Забѣлѣжка: 5) Ако ли приготвялющитъ ся за священнослужители не изпълнятъ едно отъ горнитъ условия, то тѣ сж задължени да по тѣлятъ на военна служба и да тѣглятъ жребия съ онѣзи 20 годишни младежи, които сж прикапени за жребия въ опази година.

Тѣзи сж мѣрките, което е земало турското правителство при набора за освобождаване всички мюсюлмански ученици, които сж се учили въ нѣкое богословско училище. За да може да бжде освободенъ, първо, трѣбва да представи свидѣтелство, второ въ 20, 21, 22 и 23 си год. трѣбва да издържи экзамена. Тѣзи мѣрки струва ми се, че трѣбва да се зематъ защото, както ви е извѣстно веѣка година, нашето Княжество наводняватъ по-вече отъ 500 молли, които идатъ изъ иностранны господарства. За да може да се избѣгне туй, Нар. Събрание въ миналата си сессия вотира въ бюджета една сума за отваряне богословско училище въ Шуменъ за което мисля, че г-нъ Министръ на Просвѣщението знае, дали се е отворило или не. Азъ ще помоля г-да представителитъ, да иматъ добрината да приематъ това предложение, което направихъ, защото е много нужно и удовлетворява нуждитъ на една почти пета частъ отъ цѣлото население въ Българското Княжество.

М-ръ Цанковъ: Азъ предлагамъ това предложение да се разисква другъ пѣтъ, когато се намѣри тукъ и управляющій Военното Министерство (Гласове: Да).

Д-ръ Цачевъ: Не съмъ противъ отлаганието за другъ пѣтъ на настоящето ми предложение; но, ако г-нъ Министра, или Управляющій Военното М-ство не дойде, тогава какво ще правимъ? Трѣбва да му се прати препиcъ отъ това предложение, което сж подписали почти всичкитъ депутати.

М-ръ Цанковъ: Да ли приема Нар. Събрание да се препрати, или не, това е другъ въпросъ.

Секр. Щърбановъ: Да, туй предложение, както каза г. Цачевъ, е подписано отъ повечето представители. Но не ще бжде злѣ, да се препрати чрезъ бюрото на М-ра или на Министерски Сѣвътъ и слѣдъ като се по обмисли, сѣтнѣ въ друго заседание да се рѣши. (Гласове: съгласни!)

Шивачовъ: Азъ съмъ на мнѣние, че трѣбва да се рѣши въ днешното заседание, на това основание, че чл. 19 предвижда привилегиитъ на ученицитъ, но за съжаление, че за мюсюлманитъ не е помѣнато. Ний не правимъ нищо ново, но казанното въ буквитъ а и б се отнася и къмъ мюсюлманскитъ ученици. Военний М-ръ не се явява въ томокозъ заседания и кой знае, кога ще се яви. Мотивитъ, които изложи г. д-ръ Цачевъ, сж достатъчни, и 19 чл., като предвижда за Българитъ и другитъ народности, мисля, че трѣбва да се ползватъ и нашитъ събратия мюсюлмани.

М-ръ Молловъ: Азъ пакъ мисля, че Нар. Събрание ако отложи този въпросъ за 2 или 3 дена, нѣма никакъ да побърка; защото предложението на д-ра Цачева е доста сложно, въ него се говори за испита, степени на образованието и пр. Ако бѣше въпроса за среднитъ мюсюлмански заведения, и ученицитъ, които се учатъ въ тѣхъ, да се освобождаватъ отъ военна повинностъ, то е предвидено и въ закона. До колкото зная, такова мюсюлманско училище предполагаше се, да се отвори въ Шуменъ; но до сега да ли се е отворило не зная. Впрочемъ това подлѣжи на Министерството на Исповѣданията, а не на Просвѣщението. Тѣй като работата е свързана съ Военното М-ство, то Нар. Събрание може да направи погрѣшка, ако побърза да рѣши въпроса. За туй, по-добрѣ е, да се отложи, както каза г. М-ръ Цанковъ, рѣшението на този въпросъ за 1 или 2 дена. Тогава Управляющій Военното М-ство ще размисли, какво трѣбва да се направи.

Вълчевъ: Това, което щѣхъ да кажа, понеже го искаа г. М-ръ Молловъ, азъ си оттеглямъ думата.

Д-ръ Цачевъ: Колкото до това, което каза г. М-ръ Молловъ, че тукъ се касаело до испити, ще му кажа, че тѣзи испити не сж турнати за друго нищо, освѣнъ да задължаватъ ученицитъ да свършватъ наукитъ си и да бждатъ по-вече, или имами, за да не ставатъ злоупотрѣбления. Защото ако кажемъ, че учащитъ се въ мюсюлманскитъ училища се освобождаватъ отъ военната повинностъ, какви гаранции имамъ, че на 20 годишната му възраст Ректора на училището не ще да му даде едно свидѣтелство, че той се е училъ, и че той подиръ не ще да зареже училището и пакъ да отиде да оре и копае. За това туй, което предложихъ, е само за една гаранция за изпълнение на закона.

Председателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още? (Гласове: Не!) Които сж на мнѣние да се продължаватъ пренията върху този въпросъ, да си дигнатъ ржката. (Меншество.) Приема ли Нар. Събрание да се разглѣда днесъ този въпросъ, или да се препрати съгласно, съ предложе-

нието на М-ра Цанкова, въ Министерския Съвѣтъ или въ Военното М-ство за разгледане.

М-ръ Цанковъ: Азъ не казвамъ, да се препрати; но азъ казахъ, че когато се разисква да бжде тукъ Управляющия Военното М-ство; защото всѣкога, когато Нар. Събрание вотира нѣкой законопроектъ, който се отнася до нѣкое М-ство, непременно М-ра трѣбва да бжде тукъ. Щомъ не присѣствува, ще направите единъ законъ, който може той да не иска да го приеме. Той трѣбва да даде свѣдѣния върху това нѣщо. За това щомъ има предложение или запитване, Министра, къмъ когото се отнася това, трѣбва да бжде тукъ. Именно за това азъ нѣмамъ нищо противъ този законъ и го предлагамъ. Ми се струва, че синца ще го приемемъ, разбира се; по реда го изисква, щото М-стра трѣбва да се намира тукъ, къмъ когото се отнася.

Д-ръ Цачевъ: Тѣй като Нар. Събрание е приело единъ правилникъ за вътрѣшния редъ, и въ него е казано, че трѣбва да се опредѣли дневния редъ, и дневния редъ на моитѣ предложения е опредѣленъ отъ преди 3 дена; слѣдователно, г-нъ Управляющия Военното М-ство е знаелъ, че днесъ ще се разгледва такъвъ въпросъ, той е билъ длъженъ да се яви, освѣнъ ако е имало нѣкой *foris magiore*. Слѣдователно, моля Нар. Събрание да приеме предложението, и ако г-нъ М-ръ не е съгласенъ, тогава е друга работа.

Председателъ: Азъ съмъ длъженъ да кажа за освѣтление, че наистина стоятъ на дневния редъ, но не се вижда въ кое М-во се отнасятъ. Тукъ е казано за мюсюманскитѣ ученици, които се учатъ за имамъ, а за какво ще бжде и по какво, не е казано. Тѣй щото М-ра може да чете това единъ мѣсець и не ще знае, че това се отнася до него.

М-ръ Молловъ: Азъ имамъ предъ очи предложението и мисляхъ, че се отнася къмъ мене. Именно искахъ да кажа, както каза г-нъ председателя, че нито Военния М-ръ, нито другъ не може да знае, къмъ кого се отнася. Слѣдователно не трѣбва да претендира г-нъ запитвача, че трѣбва да бжде тукъ единъ М-ръ.

Д-ръ Цачевъ: Военниятъ М-ръ, отъ какъ се е отворило Събранието, не е дошелъ. Слѣдователно неговото предложение трѣбва да се вотира въ този дневенъ редъ.

М-ръ Цанковъ: Дѣто ще каже, че г-нъ Цачевъ се съмнява, че може би г-нъ Воен. М-ръ не ще да дойде, и предложението да остане така. Азъ можъ да го увѣря, че Воен. М-ръ не е билъ извѣстенъ за това нѣщо. Той г-да, сега скоро е назначенъ и още не е дождавалъ нито въ М-ския Съвѣтъ. Азъ ви увѣрявамъ, че той ще дойде, когато се извѣсти, че трѣбва да дойде. Ако имате съмнѣния въ това нѣщо, то азъ

ви увѣрявамъ, че въ М-ския Съвѣтъ ще разгледамъ това предложение и ще виками Военния М-ръ, и ако не дойде, ще го предложимъ въ други денъ на Събранието.

Шивачовъ: Азъ се съгласявамъ, да се отложи; но съ това условие, че въ първото идущо засѣдание да се тури на дневенъ редъ.

М-ръ Цанковъ: Този въпросъ бѣше подигнатъ още въ миналата сесия; но Военния М-ръ не е далъ никакъвъ отговоръ.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание да се разисква въ първото послѣдующе засѣдание, и то на първъ ретъ? (Приема се).

Д-ръ Цачевъ: Извѣстно ви е, г-да представители, че правителството на Н. ВИСОЧЕСТВО е издало единъ «правилникъ за мъртво-проверителитѣ.» Но когато се издавалъ, тѣзи, които сж го издавали не сж знаели, че има въ българското Княжество народности отъ разни вѣроисповѣдания, и че нѣкои параграфи отъ този законъ не сж съгласни съ религиознитѣ обичаи на това население. Както чл. 1-ий отъ този правилникъ за мъртво-проверителитѣ противорѣчи на мюсюманската вѣра, която по никакъвъ начинъ не допуша, щото единъ човѣкъ, като умрѣ, да се задържи 24 часа, както е предвидено въ 1-ий членъ на този правилникъ, отъ 1-ий априлий до 31 октомврий, а въ зимно врѣме или отъ 31 октом. до 31-ий мартъ 30 часа мюсюманската вѣра изисква, до дѣто не е залѣзло слънцето, трѣбва да се приготвятъ всичкитѣ потребности за неговото погребение. Позволява и допуша се само да се погребѣ за другия денъ човѣкъ, който умрѣ при залѣзването на слънцето. Заради туй азъ моля Н. Събрание, за да не противорѣчи този правилникъ на религиознитѣ обичаи на мюсюманитѣ, да се помѣсти въ първиятъ параграфъ слѣдующата бѣлѣжка: «Умрѣлитѣ отъ мюсюманското вѣроисповѣдание се погребватъ тутакси слѣдъ прегледанieto имъ отъ мъртво-проверителя.» Въ вториятъ членъ на този правилникъ има тоже едно противорѣчие, т. е. когато една жена умрѣ, даже и нейния мъжъ нѣма право да влѣзе въ стаята и да ѝ види лицето. Тѣй като на съпруга не се допуша да види лицето на умрѣлата си жена, колко повече не трѣбва да се допусне да я освидѣтелствува единъ мъжъ. Това е единъ религиозенъ обичай, който на основание на основния законъ, трѣбва да се почита и уважава. За това правя една забѣлѣжка, която моля да се присѣдини къмъ чл. 2-ий. «Умрѣлитѣ туркини се проверяватъ отъ акушерки.» Третия чл. на сѣщия този правилникъ е въ противорѣчие съ мюсюманскитѣ религиозни обичаи. Този членъ никому не до-

пуца, да премѣсти умрѣлото тѣла отъ мѣстото, дѣто то е починало, нито да му затвори устата нито да завързва ржцѣтъ, или — бива ржцетѣ. (Смѣхъ и между депутатитѣ и между публиката.) На основание на правилника моля, да се испразни публиката. Правилника казва, когато публиката прави смѣхъ или дава знакове на одобрение или не одобрѣние, председателя е длъженъ да упразни публиката.

Председателъ: Моля г-на Цачева, да бѣде по-спокоенъ, защото председателя има правилника въ ржцѣ и когато стане нужда, испразнява мѣстото на публиката.

Д-ръ Цачевъ: Азъ моля г-на председателя, най убѣдително го моля.

Председателъ: Азъ моля г-на Цачева да продължава, ако обича.

Д-ръ Цачевъ: Правилника ясно казва, че публиката нѣма право нито да одобрява нито да не одобрява.

Председателъ: (Звъни продължително): Трѣбва да знаете едно нѣщо, че председателя прилага правилника. Ако веѣки единъ представител иска да прилага правилника по своему, тогава никакъвъ редъ нѣма да има у насъ въ Събранието. Сега какво става съ предложението на г-на Цачева, оттегли ли го, или го остава за друго засѣдание?

Д-ръ Цачевъ: Двѣримъ затворенимъ искамъ да се разгледъ.

Председателъ: Добрѣ, направете това предложение ако намѣрите представители които да го поддържатъ.

Д-ръ Цачевъ: 10 души ме поддържатъ, трима сж доста; но имамъ 10 души.

Председателъ: Моля г-на Цачева да бѣде по-спокоенъ.

Д-ръ Цачевъ: Желая да стане тайно засѣдание; всичкитѣ мюсюлмански представители ме поддържатъ.

Л. Дуковъ: Азъ неосѣшамъ защо, да ставатъ тукъ такива комедии, нека не се безпокоява г. Цачевъ, защото споредъ правилника може и само трима да го поддържатъ. Нека си стои на трибуната. Само да бѣде спокоенъ и да върви по реда, който изисква правилника.

Вълчовъ: Работата дойде до тамъ, щото да не можемъ да се разберемъ. Истина че засѣданието става тайно, когато се предложи и се поддържи най-малко отъ трима, но трѣбва да рѣши само Нар. Събрание, да ли бива да стане тайно. За това да не се губи повече врѣме.

Председателъ: Азъ ще прочетъ 13 чл. отъ правилника.

Шивачовъ: Азъ искамъ това да кажа, че Нар. Събрание само ще се убѣди, че трѣбва засѣданието да бѣде тайно, защото се касае до вѣра. Що се касае за г-на Дукова, той

не е управител на Събранието, да заповѣдва на едного или другого; за туй да се тури на гласоподавание и вѣрвамъ че Н. Събрание ще приеме.

Председателъ: Ще прочетъ чл. 15 отъ правилника. (Чете го.) Слѣдователно щомъ стане предложение и се поддържи отъ три лица, тогава публиката трѣбва да излѣзе и въпроса да се разисква при затворени врата. За това умолявамъ публиката да излѣзе. (Публиката излиза).

(Слѣдва тайно разисквание).

(Подиръ това повикватъ се г-да стенографитѣ).

Д-ръ Цачевъ: Тѣй както казахъ по-напрѣдъ. . . .

Списаревски: Понеже се повикаха стенографи, а засѣданията сж тайни, трѣбва по-напрѣдъ да рѣшимъ: ще ли се печата протокола или не.

Председателъ: Протоколъ трѣбва да се държи. Въ правилника е казано, че Нар. Събрание рѣшава, да ли ще се печататъ протоколитѣ или не. Слѣдователно този въпросъ подиръ като се разисква и се гласува, ще положи на гласуване, да ли трѣбва да се печата протокола или не.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Както ви е извѣстно третия членъ отъ този правилникъ за мъртвопроверителитѣ казва така:

«Преди преглѣдванието умрѣлия отъ мъртвопроверители, забранено е: а) да се вдига умрелий отъ мѣстото, гдѣто е починалъ; б) да се промѣни положението, което той е ималъ въ минутата на умираието, освѣнъ положението на ржцетѣ, устата и очитѣ, и в) да се запушватъ носа, ушитѣ и устата му».

Тѣзи работи сж свършено противни на мюсюлманската вѣра. Мюсюлманската вѣра задѣлжава великитѣ мусулмани: щомъ умрѣ нѣкой отъ тѣхъ, трѣбва тѣлото му да се дига и да се тури на спокойното тѣй називаемо легло, спорѣдъ тѣхното вѣроисповѣдание. Освѣнъ това трѣбва тутакси ржцѣтъ му да се затворятъ, челюститѣ му да се свържатъ, и двата прѣста на краката трѣбва да се събержтъ на едно и да се свържатъ, и послѣ устата или ушитѣ да се запушатъ и ноздритѣ даже, заради това азъ . . . (Единъ гласъ: какво е ноздритѣ)! Дупкитѣ на носа му, ако не е чулъ нѣкой. Заради това азъ призовавамъ г-да народнитѣ представители да приемжтъ, щото при чл. 3 отъ този правилникъ направенъ отъ единъ чоловѣкъ, който не познава обичаитѣ на страната и нѣравитѣ на населението и религиознитѣ обряди; разбира се, че той, на когото името не искамъ да поменжъ, който получава повече отъ 30,000 лева на годината, и може сами да проумѣете, кой е той. (Шумъ. Гласове: на прѣдмѣта).

Председателъ : Моля г-на Цачева да се не отдалечава отъ предмѣта. (Гласове. на предмѣта).

Сукнаровъ : За това нѣщо можехте да направите интерпелация.

Д-ръ Цачевъ (къмъ Сукнарова). Азъ като народенъ представителъ длъженъ съмъ да кажа.

Председателъ : Ви не можете да правите забѣлѣжки
Дуковъ : Долу.

Д-ръ Цачевъ : Много добръ чухъ г-на Дукова.

Председателъ : Моля г-на Дукова, да не се безпокоява ; азъ зная да правя забѣлѣжки самъ.

Д-ръ Цачевъ : Азъ ви моля при чл. 3 отъ закона на мъртво проверителитѣ да се направи слѣдующата забѣлѣжка: на мюсюманитѣ се позволява съгласно религиознитѣ имъ обряди да премѣстватъ умрѣлия на називаемото спокойно легло, да затворятъ очитѣ му, да оправятъ рѣцетѣ и завържатъ членовѣтѣ, и двата голѣми прѣста на краката заедно, преди мъртвопроверителя да е преглѣдалъ умрелия. Сиречъ мюсюманитѣ нѣма да иматъ право да заравятъ никого преди мъртвопроверителя да е проверилъ умрѣлия, но да иматъ право да направятъ това, което се предвижда въ тѣзи бѣлѣжка; и за това моля г-да представителитѣ, да приематъ моето предложение. (Гласове: приема се).

Министръ Д-ръ Молловъ : Азъ по-напредъ желая да попитамъ г-на Цачевъ: свърши ли своето предложение или има още да говори? (Д-ръ Цачевъ: свършихъ). Тогазъ, моля Ви се, дайте ми Вашия правилникъ, за да го имамъ предъ очитѣ си. (Д-ръ Цачевъ му го дава). Най-напредъ има да ви кажа, г-да представители, че този правилникъ още не е приложенъ на дѣло. Той е направенъ и обнародванъ въ «Държавний Вѣстникъ», но не е още положенъ въ дѣйствиe, разглѣданъ е предварително въ Държавний Свѣтъ, а не е съставенъ, както мисли г. Д-ръ Цачевъ, отъ онзи, който приема много голѣма заплата и не знае мѣстнитѣ обичаи, но отъ единъ скроменъ чиновникъ, който съ една умѣренна заплата служи на отечеството си отъ нѣколко години насамъ. Азъ смятамъ тѣзи работа, като че ли ще дойде голѣмъ дѣждъ и г. Цачевъ се бои и си търси качулъ да се защити. Правилника какво казва? Правилника казва, че преди 24 часа мъртвото тѣло не може да се зарови; но има изключение, което казва така (чете): «Исключение отъ това правило става: а) кога нѣкой е умрѣлъ отъ заразителна (инфекциозна) болѣсть, доказана съ докторско свидетелство, и б) когато мъртвото тѣло захване да се разлага». Следователно, може и по-рано да стане заровяването отъ 24 часа, — може и подиръ $\frac{1}{2}$ часа. Следователно, тука

нѣма никакво ограничение; но е предвидено, да не би да заровятъ живъ човѣкъ, както много пѣти е ставало, като кажатъ за нѣкого, че е умрѣлъ, а той е още живъ, защото докѣ се не покажатъ знакове на смъртта и доктора се не убѣди, че смъртта е дѣйствителна, не може да се зарови. Следователно тукъ нѣма ограничение за никого, за всичкитѣ е еднакво. Второ, г. Д-ръ Цачевъ каза, че не бивало да се преглѣдватъ отъ мъртвопроверителитѣ мюсюманскитѣ жени, защото било неприлично. Какво казва правилника за това? Правилника казва, че мъртвопроверители могатъ да бѣдятъ разни лица вѣщи людѣе; могатъ да бѣдятъ доктори или акушерки, фелшери или стари жени, които могатъ да отличатъ умрѣло отъ живо. Има такива стари жени по селата, които, слѣдъ като постоянно се приканватъ около мъртвитѣ, за да извършатъ нѣкое тѣло, разбиратъ даже кога е мъртво и сѣ навигнали и иматъ доста практика въ това, и тѣ се подразбиратъ подъ *вѣщи людѣе*. Следователно, никой не запрѣщава на мюсюманскитѣ общини да предоставятъ тая работа на такива жени. Стига само да преглѣдватъ умрѣлитѣ, и да познаватъ, кога единъ човѣкъ е дѣйствително умрѣлъ или мнимо умрѣлъ. Следователно, азъ въ това не виждамъ нищо противъ обичаитѣ на мюсюманитѣ или противъ мюсюманската религия. Дѣто е казано, че не бива да се мѣсти мъртвото дѣло, догдѣто не дойде мъртвопроверителя, и въ него нѣма нищо противъ обичаитѣ на вѣрата; защото, кога дохожда мъртвопроверителя? Той дохожда тутакси на часа, когато го извѣстятъ. Дойде ли мъртвопроверителя, преглѣда ли го, могатъ да правятъ съ него каквото искатъ. Но догдѣто не дойде мъртвопроверителя, не може да се мѣстятъ умрѣлитѣ, защото може да е било убийство или мнимо умрѣлъ, а слѣдъ преглѣдването може да се скриятъ признацитѣ и слѣдитѣ на престѣплението. Тукъ има юристи, които знаятъ, какво може да стане съ това, и тѣ могатъ да ви кажатъ, че когато се премѣсти тѣлото на убитъ човѣкъ, много мѣчно сетнѣ се издирва престѣплението, дѣ, кога и отъ кого е убитъ? Ето какво е предвидено въ правилника, съгласно съ практиката на сѣдебната медицина. А дѣто казва г-нъ Д-ръ Цачевъ, че не е имало специалисти при изработването на този правилникъ, азъ ще му кажа, че при разглѣдването му отъ Държавний Свѣтъ е имало единъ членъ, а именно Мехмедъ али, мюсюманинъ, и той си исказа мнѣнието, като каза, че може да се допускатъ мъртвопроверители и въ мюсюманскитѣ обичаи. Но да оставимъ всичко на страна, азъ не зная, защо трѣба да се промѣнява въ правилника нѣщо, когато той още не е туренъ въ дѣло, и не се е още видѣло, да ли е удобенъ или

не въ практика. Когато се тури въ дѣло, може да се види, да ли има нужда за промѣнение, и такава нужда нѣма за сега. Всичко е предвидено. Както казахъ, на всичкитѣ народности сж дадени улеснения. Сжщо евреитѣ бѣхж направили оплаквания, че този правилникъ противорѣчалъ на тѣхнитѣ обичаи; но и тѣмъ като се разясни, успокоихж се. Тѣ претендирахж, че не могатъ да държатъ умрѣлитѣ 24 часа. Каза имъ се: «имайте единъ общински лѣкаръ или провѣрителъ, и той щомъ дойде и види и констатира смъртта, незабавно ще си погребвате умрѣлитѣ». Тукъ е предвидено само: живитѣ чловѣци, т. е. мнимоумрѣлитѣ или отъ насилственна смъртъ умрѣли чловѣци, да се не погрѣбватъ преди да се изслѣдватъ. Ето какво е предвидѣлъ закона. Туй трѣбва да си остане, додѣто се тури въ дѣло, и сѣтнѣ на основание на практиката, като се види удобността и неудобността му, могатъ да станатъ нѣкои измѣнения; но тѣй като правилника още не е приспособенъ, не туренъ въ дѣйствиe да се измѣнява сега нѣкой неговъ членъ, си нѣма мѣстото.

Д-ръ Цачевъ: Г-нъ М-ръ на Просвѣщението, си противорѣчи самъ. Азъ много съмъ доволенъ, като узнахъ, че той самъ е правилъ този законъ, (Председателъ: звъни). Отъ думитѣ му това узнахъ. (Д-ръ Молловъ: азъ не казахъ това;) щомъ каза служителъ и съ скромна заплата, и не зная що, азъ това разумѣхъ. Този правилникъ г-да, за всѣкой единъ български гражданинъ е законъ. Той е утвърденъ отъ ЦЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, Българский Князь, и отъ деня на неговото публикуване, на основание на Основний законъ, е въ сила. Основний законъ казва: Щомъ се публикува единъ законъ, се облече съ държавенъ печатъ, и се обнародва въ «Държавний Вѣстникъ», той е въ сила въ сграната. А колкото до това, което каза г-нъ М-ръ на Просвѣщението, че той не билъ се приложилъ и не се прилага, той много грѣши; защото ще наведе свидѣтели, които знайтъ, и които сж видѣли неудобноститѣ при приложението на този законъ, които сж го практикували, и които сж указали тѣзи неудобности, а тѣ сж именно мюсюманскитѣ представители отъ Силистренский окръгъ, които иматъ казаний законъ преведенъ буквално на турский языкъ. Бѣлѣжката, която сега чете г-нъ М-ръ на Просвѣщението, се отnosi до специални случаи. Първий членъ на този правилникъ казва: чете;

«Тѣлото на умрѣлъ чловѣкъ не може да се погребее: лѣтъ (отъ 1 априлий до 31 октомврий) по-рано отъ 24 часа, а зимѣ (отъ 1 ноемврий до 31 мартъ) по-рано отъ 30 часа послѣ умираието». Като Д-ръ, азъ разумѣвамъ значението на този членъ, нъ сега отъ тази трибуна азъ

говоря за религиознитѣ обичаи на мюсюманитѣ, сир. мюсюманската вѣра задѣлжава: щомъ умрѣ нѣкой турчинъ, такаси да се распореджатъ за неговото погребаване, разбира се, слѣдъ като се провѣри отъ мъртвопроверителя; за това бѣлѣжката, която азъ прави на този правилникъ, е умѣтна и трѣбва да се прибави. А колкото до това, гдѣто казва г-нъ Молловъ че члена позволява, да се зематъ и жени за прегледванието, това не е казано (Д-ръ Молловъ: «вѣщи» люди е казано). Вѣщи люди; но при мюсюманското население се провѣриваха досега мъртвитѣ отъ доктори, а много пѣти доктора на единъ окръгъ има толкова занятия, намира се въ болницата, намира се на друго мѣсто и не може да се намѣри той тутакси, умрѣлия стои 5, 6 и 7 часа, и не може да се погребее споредъ мюсюманската религия. За това всичкитѣ тѣзи бѣлѣжки, които азъ направихъ, тѣ сж бѣлѣжки дадени мене отъ лица, и тѣй които познаватъ мюсюманската религия, тѣ сж именно мюфтиитѣ на Българското Княжество, които се назначаватъ отъ правичелството, и които знайтъ подробно тѣхнитѣ религиозни обрѣди; Силистренский мюфтия, който има преведенъ на турски закона, той е указалъ на тѣзи работи, че противорѣчали на мюсюманската религия. Азъ мисля, че нито г-нъ Молловъ нито азъ сме компетентни, колкото тѣзи мюфтии, които сж отъ мюсюманското вѣроисповѣдание и които знайтъ мюсюманската вѣра. За това моля г-да представителитѣ, които сж подписали и подкрѣпили моето предложение, да не зематъ въ внимание думитѣ на г-на Д-ра Моллова, М-ра на Просвѣщението, а да вотиратъ за предложението, което сж подписали и подкрѣпили; моля г-да представитѣлитѣ, да се произнесатъ.

М-ръ Икономовъ: Мене ми се струва, че ний тука на праздно разискваме върху работи, за които самъ г-нъ М-ръ на Просвѣщението, бивший началникъ на медицинский съветъ, казва, че правилника още не е преведенъ въ изпълнение, той нѣма законна сила, и че ще се тури въ дѣйствиe слѣдъ новата година. Вчера и днесъ по Министерствата и на всѣкадѣ се кълнехме въ конституцията, а тѣй като този правилникъ не се знае да ли ще остане въ сила, — тѣй като не е станалъ по конституцията, — и не се знае, да ли ще се приложи и отъ новата година, понеже може да се измени или допълни, то нетрѣбва и да се разисква сега. Право е както забѣлѣжава г-нъ Д-ръ Цачовъ; нъ това може да стане, когато се измѣнява, да се иматъ предъ видъ тѣзи прибавки и съ това работата е свършена. (Гласове: прието)

М-ръ Д-ръ Молловъ: Азъ крайно съжалявамъ, като видѣхъ, и отъ думитѣ на Д-ръ Цачева разбрахъ, че нито той нито този, който имъ привежда този правилникъ на

турски езикъ, разбиратъ неговия смисълъ. Правилника е назначенъ не да препятствува да заравятъ умрѣлитѣ, но той е направенъ само за една статистика, за да се знае колко хора умиратъ презъ годината въ Княжеството. Такава статистика има по цѣла Европа и на всѣхъдѣ. Г-нъ Цачевъ казва, че окръжнитѣ доктори сж натоварени да правятъ провѣренията, но азъ мога да му прочета правилника, който казва че не само окръжнитѣ доктори, а разни лица могатъ да провѣриватъ умрѣлитѣ: може окръжний докторъ, може градски докторъ и други волно практикующии, и най-сетнѣ какво говори правилника? Чл. 6 казва:

«Въ слѣдующитѣ градове: София, Кюстендилъ, Севлиево, Търново, Габрово, Свищовъ, Ломъ-Паланка, Руссе, Разградъ, Силистра, Шуменъ, Ески-Джумая, Варна, Добричъ, Самоковъ, Дубница, Враца, Орѣхово, Елена, Радомиръ, Берковица, Горня-Орѣховица и Трънъ длъжността на мъртвопровѣрителя се възлага върху общинскитѣ или волно-практикующитѣ на мѣстото лѣкари, а гдѣто нѣма такива, върху окръжнитѣ лѣкари или мѣстнитѣ аптекари и фелдшери. Въ другитѣ мѣста тя се възлага върху насти фелдшери и други вѣщи людие или върху кметовѣтѣ и тѣхнитѣ помощници.»

Видите закона, колко прави исключение, само и само, да олекчи работата. Тука не е казано, че трѣбва да се чака еди кой си докторъ; зависи отъ общината, ако тя не иска да има отъ своя градъ мъртвопровѣрителъ, нъ го иска отъ другадѣ, това е нейна работа. Ако Силистренската община иска да има д-ръ отъ Видинъ, тогава тя сама е крива, ако трѣбва да чака една недѣля за идванѣто му. Нъ това е предоставено на общинитѣ. Общината е длъжна, да има д-ръ или фелшеръ, и ако има мюсюлмански жени и мъжѣтѣ не могатъ да ги доближатъ, тогава може да иматъ жени акушерки; или просто сжщи баби. Може тази работа да се извърша отъ една жена мюсюлманка, стига само да е вѣща и проумѣва тази работа; така щото нѣма никакво опасение. Каквото се касае до това, което каза г-нъ Д-ръ Цачевъ, че могатъ да се заравятъ умрѣлитѣ преди 24 часа, ще му отговоря, че у всичкитѣ държави на свѣта термина е 24 часа. Знаковетѣ или улики на смъртта се проявяватъ вжтрѣ въ 24 часа; и по-рано не може да се зарови умрѣлото тѣло догдѣто не констатира проверителя смъртта. Много хора умиратъ и околнитѣ имъ се боятъ да се доближатъ и глѣдатъ на скоро да се заровятъ, безъ да се преглѣдатъ улики; нъ за това има мъртвопровѣрителитѣ, които разбиратъ, констатираатъ смъртта по извѣстни признаци. Най-сетнѣ и вонята не е знакъ на истинна смъртъ, защото чловѣкъ и живъ вонѣе. Има други знакове; напр

ако лежи мъртвий на гърба си или на корематъ си, ставатъ сини дѣмги, които се наричатъ мъртви дѣмги, и се проявяватъ, щомъ смъртта е истинска, разбира се още и по това, ако сърдцето не бие, ако диханието е престанало и пр. Тѣзи нѣща се показватъ въ течение на 24 часа; слѣдователно ако мъртвопровѣрителя дойде и види, че нѣма знаковетѣ, умрѣлото не може да се зарови. Защото има много минимални, и като му запушватъ носа и устата, то той умрѣлъ не умрѣлъ, заравятъ го живъ, споредъ мене, този правилникъ не стѣснява обичаитѣ при мъртвитѣ на никои народности ни вѣри.

Ст. Х. Добревъ: По-преди чохъ, Д-ра Цачевъ Минчу да казва, че било противъ основния законъ да се тури въ дѣйствиe правилника; но азъ му напомнямъ чл. 41 отъ конституцията, който гласи: (Чете го:).

Г. Геровъ: Азъ слушахъ г-на М-ра на Просвѣщението, че закона не билъ въ сила и че щелъ отъ новата година да се приложи. Сжщо и Министръ на Общитѣ Сгради каза, че този законъ не билъ изработенъ споредъ конституцията, можалъ да се измѣни и пр. Но този законъ, до колкото азъ знаа, днеска се практикува и този законъ е влѣзълъ въ дѣйствиe и пр. въ Варна, гдѣто една турска жена е опитвана отъ градския докторъ, което споредъ тѣхнитѣ обичаи, както каза и г-нъ Д-ръ Цачевъ, че се недопуска даже на нейний мъжъ да и види тѣлото. Тѣ немислятъ за друго това, но го мислятъ, като доказание на вѣрата. Сега, закона ли е тѣй, или вѣнка искатъ тѣй да го практикуватъ, незнаа; мюсюлманитѣ казватъ това, което и г-нъ М-ръ на Просвѣщението, че желатъ, умрѣлитѣ жени да се преглѣдватъ отъ акушеркитѣ и онѣзи обичаи, споредъ религията си да могатъ да ги изпълняватъ. Друго нищо нежелатъ. Само това да направимъ въ закона, като една прибавка.

И друго казватъ, че 24 часа немогатъ да стоятъ умрѣлитѣ, освѣтъ ако смъртта е по убийството и т. н. това е друго. Но тѣ, като изпълняватъ всичкитѣ тѣзи форми споредъ религията, ще викатъ докторъ, ако умрѣлото е мъжъ, ако ли е жена, жена да го провѣри. Всичко това ще направятъ само немогатъ, да държатъ мъртвитѣ тѣла презъ нощта, споредъ тѣхната религия.

М-ръ Д-ръ Молловъ: Азъ твърдѣ съмъ доволенъ отъ обясненията на г-на Герова, които, мисля, че сж станали отъ страна на неговитѣ другари мюсюлмане. Дѣйствително, законодателя е предвидѣлъ да не правятъ никакви затруднения и никакви стѣснения на обичаитѣ. Наистина, закона е въ сила, но не е още приспособенъ; защото всѣка стати-

тика се води отъ единъ терминъ до другъ, и както е общо приетъ обичай, по-важнитѣ статистики се държатъ отъ нова година до нова година, а не отъ декемврий до декемврий; и понеже новата година захваща отъ 1-й януарий, то правителството е оставило, да се приспособи тозъ законъ отъ 1 януарий идущата година, като е заповѣдано да се приготвятъ всичкитѣ нужни нѣща за статистиката. Сега казвате Ви, че въ Варна се практикувалъ правилника за мъртвопрѣжителитѣ, но това е станало по частната инициатива на Градскій Сѣвътъ; правителството за сега още не иска никакви свѣдения, за колко сж умрѣли и колко сж живи.

Сега, тамъ гдѣто докторитѣ небива да преглѣдватъ женитѣ, на основание на сжщия правилникъ мюсюлманитѣ иматъ право да искатъ акушерки или една стара жена да преглѣжда мюсюлманкитѣ. Тѣ иматъ право за това, и общината е длъжна да имъ го даде на основание сжщия правилникъ. За да се увѣрите по добръ на туй, вие можете да земете дневникитѣ на Дър. Сѣвътъ. Тамъ е казано че могатъ да се зиматъ «вещи людие», и това е казано, за да се незатруднява населението, което въ нашата държава е съ разни характери и съ разни обичаи. За това, може да стане само едно разяснение за мъртвопрѣжителитѣ и да се обяви за свѣдение, а никакъ нѣма нужда да се промѣнява закона. Сега се приготвяватъ всичкитѣ книжа за статистиката, за да се въведе закона въ дѣйствие отъ новата година.

М-ръ Икономовъ: Азъ виждамъ тука една неправилностъ. Закона не е вотиранъ отъ камерата, а сега камерата какъ може да прави измѣнения въ него. Ако сме последователни, тогава защо да правимъ така? Нека ни се внесе цѣль закона и тогава ще видимъ, гдѣ трѣбва да се измѣни.

Шивачовъ: Азъ мисля, че ако нѣкой отъ сжществующитѣ закони има нѣкой членъ, който не може да се приспособи, ако чаками, споредъ мнѣнието на г-на М-ра Икономова, да мине презъ Нар. Сѣбрание, не е практично, и азъ това неразбирамъ. Защото трѣбва да се съгласимъ, че Нар. Сѣбрание не е въ състояние нито въ три сесии да преглѣда всичкитѣ закони, които не сж минали презъ него. Слѣдователно, трѣба ли да куцами? Трѣба ли да търпимъ негодноститѣ, като не сж минали презъ Нар. Сѣбрание? Азъ казвамъ, че не. Освѣнъ това дѣто каза г-нъ Д-ръ Молловъ, че правилника не е туренъ въ дѣйствие, добръ; но когато и да е, той ще се тури и тогава и тази добавка ще се тури въ дѣйствие; ако ли не се тури въ дѣйствие закона, то нѣма да повреди нищо, ако се тури въ закона тази добавка.

Едно доказателство, че закона е туренъ въ дѣйствие, е факта, който ни представи г-нъ Геровъ за Варна. Сега, ако

не е имало предписаніе отъ министерството, да се тури въ изпълнение, азъ мисля, че Гр. Сѣвътъ, не можаше да направи самъ това.

Слѣдователно отъ факта излиза, че тозъ законъ е туренъ въ дѣйствие, и за това прибавката трѣбва да се тури. Г-нъ Молловъ не представи никакво доказателство, съ което да убѣди Сѣбранието, че тѣзи прибавки сж врѣдителни. Щомъ не представи такива доказателства, не остава нищо друго, освѣнъ да молимъ Нар. Сѣбрание, да приеме прибавката, както я предлага г-нъ Д-ръ Цачевъ.

М-ръ Цанковъ: Тозъ правилникъ ще се изпълни отъ Министерството на Вжтр. Дѣла. Азъ не зная, да ли се е турилъ въ дѣйствие, (Д-ръ Молловъ не се е турилъ.) И ако наистина не е туренъ, то Министерство на Вжтр. Дѣла ще се располореди, да се тури въ дѣйствие. Но мене ми се струва, че преди да се тури въ дѣйствие, ще трѣбва да премине презъ Нар. Сѣбрание. Министерството може да го тури въ дѣйствие и азъ като М-ръ на Вжтр. Дѣла се обѣзвавамъ, че тѣзи предложения, които прави г-нъ Д-ръ Цачевъ ще се зематъ въ внимание и ще се испратятъ съ циркулярно, въ което ще се казва, че сж глѣдани въ Народното Сѣбрание и то ги е приело.

Д-ръ Я. Геровъ: Отъ думитѣ на г-на М-ра на Вжтр. Дѣла заблѣжвамъ, че закона за който стана дума, още не е туренъ въ дѣйствие; ще каже, разискванията, които до сега станаха, сж били излишни, понеже представителя на изпълнителната властъ дохожда и ясно и категорически казва, че въпросний законъ не е туренъ въ дѣйствие. За това по-нататѣкъ не можемъ да разискваме върху тозъ въпросъ.

Ако да бѣше туренъ въ дѣйствие, тогава щѣхъ да говоря противъ правилника.

М-ръ Молловъ. Заявявамъ предъ цѣлата камера, че правилника не е още туренъ въ дѣйствие. Има циркуляръ, който казва, че отъ първий януарий сжщата година трѣбва да се тури. Ако нѣкъдѣ е приложенъ, то е по тѣхна собствена инициатива. Отъ Русчукъ митрополита искаше, да се тури въ дѣйствие, но му се каза: слѣдъ новата година. Ако въ Варна сж го турили въ дѣйствие, то е станало по частната инициатива на общината, а Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, още не е направило никакви распореждания. Сега се приготвяватъ книжа и всичко, което е нужно, та отъ 1 януарий, да се тури въ дѣйствие.

Д-ръ Я. Геровъ: Слѣдователно, по-нататѣшните разисквания по тозъ въпросъ сж излишни.

Председателъ : Приема ли Нар. Събрание предложението на Г-на Цанкова.

Д-р Цачевъ : Моето предложение да се гласоподава.

Д-ръ Геровъ : Нѣма никакво предложение.

Председателъ : По много хора немогътъ да говорятъ изведнажъ.

М-ръ Д-ръ Молловъ : Азъ има да забѣлежа, че има едно предложение отъ г. Д-ра Цачева, което противорѣчи на науката и на сичките обичаи не само религиозни, но и на съдебна медицинската практика. Единъ чловѣкъ издъхналъ или умрѣлъ, до дѣто не се констатира че е умрѣлъ, до тогава не трѣба да се затварятъ естественитѣ му отвори презъ които дъха, защото, тогасъ ако не е умрѣлъ, ще умре. Хората се боятъ отъ мъртво тѣло и щомъ влѣзатъ и го видятъ неподвижно, бѣгатъ; слѣдователно да видятъ нѣкого и въ ли таргия, мислятъ го за умрѣлъ и му закриватъ устата. На близо нѣма докторъ, никой не отива и тогава чловѣкътъ отива ясъ пусъ и го заровятъ. Туй не може да се приеме. Туй даже е противъ обичаитѣ на всѣка религия, да се по грѣбватъ хората живи. А щомъ дойде провѣрителъ и се убѣди, че той е умрѣлъ, тогава могатъ да го заровятъ свободно. Азъ питахъ мохамедани и то казаха, че може подиръ часъ да се тури на спокойно легло, и това не било нито единъ противъ обичаитѣ, нито противъ религията.

Друго, азъ се съгласявамъ съ предложението на г-на Цанкова, да има предъ видъ тѣзи предложения, когато се приспособява закона, само да се незапушатъ естественитѣ отвори на умрелия, преди да се констатира, че е умрѣлъ.

Д-ръ Цачевъ : Г-нъ Министръ на Народното Просвѣщение, види се, когато съмъ челъ забѣлжката не я е чюлъ или е чюлъ друго нѣщо. Бѣлжката казва тѣй : (чете) „На мюслюманетѣ се позволява съгласно религиознитѣ имъ обряди, да премѣтватъ умрѣлия на називаемото спокойно легло, да затварятъ очитѣ, да управятъ рѣцетѣ, и завързватъ челюститѣ и двата голѣми прѣсти на краката заедно, преди мръгвопровѣрителя да е преглѣдалъ умрѣлия.“

Тукъ не се говори за носъ и за естественитѣ тврстия съ които се дише. Слѣдователно г-нъ Министръ казва това само и само, защото той е правилъ закона и не е зель това предъ видъ.

Председателъ : Моля г-на Цачева, да не докача личности.

Д-ръ Я. Геровъ : Ми се чини, че г-нъ председателъ на Министерскитѣ Съвѣтъ каза, че скоро ще се тури въ дѣйствие този законъ; но прибавя, че трѣба да се зематъ въ внимание тѣзи бѣлжки. Ми се чини, че г-нъ М-ръ ще превъзвигне властта, ако направи туй, защото изпълнител-

ната властъ изпълнява онова, което се вотира тукъ. А тѣзи бѣлжки, ако не се вотираатъ тукъ, изпълнителната властъ не може да ги прибави. (Гласове: съгласни.) Заради туй, трѣба да се разисква това, и може да се приеме или отхвърли. Само въ такъвъ случай ако се приеме може да се издаде указъ, да се тури въ дѣйствие закона.

М-ръ Цанковъ : Азъ това именно го казахъ съ рѣшенieto на Н. Събрание. Н. Събрание каза, да се тури въ дѣйствие закона съ тѣзи бѣлжки заедно.

Вълчевъ : Говори се твърдѣ много върху единъ въпросъ, за когото не трѣбаше да се загуби толкова врѣме. Струва ми се, че отъ станалитѣ разяснения и отъ думитѣ на г-на Д-ра Цачева, Н. Събрание е дошло до едно освѣтление или по-добрѣ да кажа, до убѣждение : че ако се приематъ неговитѣ предложени бѣлжки, тогава ще се противорѣчи, както каза и г-нъ Д-ръ Геровъ, на самия предметенъ законъ. Тогава каква гаранция ще стане за онова население, за което г-нъ Д-ръ Цачевъ е въодушевенъ да направи добро? Г-нъ Цачевъ не трѣбва да забравя едно нѣщо, че както мѣжду мюслюманитѣ, така и християнитѣ, и между всѣка народностъ не ставатъ умиранията всѣкога еднакво по естествени пѣтъ. Тѣ по нѣкогашъ ставатъ и отъ убийство, отравяние и пр. Слѣдователно, както забѣлжи и г-нъ М-ръ Молловъ, ако се приеме за правило, да сепозволява да се дига умрелото тѣло отъ тамъ, гдѣто се е намирало при смъртни часъ, и да се туря на спокойното легло, въ такъвъ случай се отнѣма възможността за констатиране причинитѣ на смъртта. Тѣй щото това предложение, колкото е непрактично, толкова е и немислено. Тукъ ако разбрахъ горе-долу отъ описанията на г-на Д-ра Цачева, желанието му е, да се запазятъ религиознитѣ обичаи на мюслюманитѣ. На това всички сме съгласни и мисля, че никой нѣма да е противъ. Но въ сѣщо врѣме длѣжни сме, да не допуштамъ такиви добавки и бѣлжки да се вмѣкнатъ вътрѣ, които ще отнематъ указанната гаранция за ония мюслюмани, на които интереситѣ, като наши съграждани, длѣжни сме да ги пазиме. По-нататкъ ми се чини, че не трѣба да се губи повече врѣме, понеже въ закона е предвидѣно всѣко улеснение на мюслюманското население, и предъ него не се допушта никакво нарушение религиознитѣ му обряди, за това не ще бжде злѣ да се прекратятъ разискванията и да си остане закона както е направенъ.

Председателъ : Азъ мисля г-да, (Гласове: исчерпано е!) че върху този въпросъ станаха много разисквания и се загуби много врѣме. Тукъ има едно предложение отъ М-ра Цанкова, което казва, че ако се турятъ въ дѣйствие тѣзи

мѣрки, които се предлагатъ тукъ, и ако ги приеме Н. Събрание, г-нъ М-ръ Цанковъ съ единъ циркуляръ ще съобщи на административнитѣ власти, които ще прилагатъ този законъ, и съ това ще се запазятъ религиознитѣ обичаи на нашитѣ съграждани. Следователно безполѣзно е, да се разисква понататъкъ, и моля Н. Събрание да се произнесе върху предложението на М-ра Цанкова.

Г. Геровъ: Напълно се съгласявамъ съ предложението на г. М-ра Цанкова. Само казвамъ, че ако се приложи въ дѣйствието онова, което днесъ се прибавя, то колкото е възможно по-скоро да се даде заповѣдъ отъ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла за да не проваждатъ мѣжъе да преглѣдватъ умрѣлитѣ мюсюлмански жени.

М-ръ Цанковъ: Щомъ Н. Събрание приема, че закона трѣба да се тури въ дѣйствието съ тия бѣлѣжки, азъ ще го напраща отъ утрѣ.

Предсѣдателъ: Г-нъ Д-ръ Цачевъ доволенъ ли е?

Д-ръ Цачевъ: Азъ моля г-на предсѣдателя на основание на вжтрѣш. правилникъ, да положи на гласуване моето предложение, приема ли го Н. Събрание или не. М-ръ Цанковъ не е правилъ моето предложение. Да се пита: приема ли Нар. Събрание или . . .

Предсѣдателъ (звъни): Земамъ Ви думата!

Тукъ най-сетѣ неразбирамъ, защо ставатъ разисквания, когато мюсюлманското население, отъ името на което Вие говорите приема предложението на М-ра Цанкова, и защо Ви настояватъ? Не Ви давамъ думата.

Л. Дуковъ: Отъ обясненията на г-на Цанкова твърдѣ ясно излиза, че трѣба сички да се съгласимъ, както и нашитѣ събратия се задоволиха. Едно нѣщо е, да ли не ще си противорѣчи г-нъ министръ, ако прибави тия членове. Азъ мисля, че нѣма, защото този законъ не е единъ пѣтъ воторанъ. Той е новъ и може да му се прибавя, но може да има сила, додѣто мине презъ Нар. Събрание. Тогава неостава нищо, освѣнъ да се задоволи г-нъ Цачевъ, защото ще се иматъ предъ видъ бѣлѣжкитѣ му. Но жално ми е за туй врѣме, дѣто го изгубихме. При всичко, че предложението му е умѣстно и ние не го обикваме, само за другъ пѣтъ ще го моля, да не ни заплита тѣй. Ние сме готови да приемаме предложението му, но неискаме вече такива глупости да слушаме.

Предсѣдателъ: Моля г-на Дукова, да се неотдалечава отъ предмѣта.

М-ръ Цанковъ: Да се гласоподава. (Гласове: Да се тури на гласоподаване).

Предсѣдателъ: Полагамъ на гласоподаване предложението на г-на Д-ръ Минчо Цачевъ, което ще се тури въ дѣйствието съ единъ циркуляръ отъ Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, споредъ обѣщанието на г-на Министра Цанкова. Който приема туй предложение, както го сега исказахъ, да си дигне ржката. (Вишегласие). Значи Н. Събрание приема предложението. Протоколи на това заседание да се печата или не. (Гласове: Да се печата). Тогава Нар. Събрание рѣшава щото, протокола да се печата. Давамъ на 10 минути отпихъ. (Послѣ отпущъ).

Предсѣдателъ (звъни): На дневенъ редъ стои „Законопроектъ за временни мѣрки за прекратяване разбойничеството въ Источнитѣ Окржжия на Княжеството.“ Моля г-на Щърбанова, да излезе на трибуната.

Докл. Щърбановъ (чете): „Законопроектъ за временни мѣрки за прекратяване разбойничеството въ Источнитѣ Окржжия на Княжеството.“

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание заглавието?

Цачевъ: Азъ мисля, че това заглавие не е подходящо и трѣба да се каже: „Законопроектъ за преслѣждане на разбойницитѣ въ Княжеството.“ Тука да дѣлимъ Княжеството на западна и въсточна частъ, мисля че не е умѣстно споредъ мене. По добръ да се каже: „Законопроектъ за преслѣждане на разбойницитѣ въ Княжеството.“

М-ръ Цанковъ: Струва ми се, че заглавието онзи денъ се прие отъ Нар. Събрание, както и първия членъ, и останахме на 2 членъ. Азъ го отгѣглихъ, да не се разглѣда онзи денъ, за да може да се напечата, и да може сѣки да го прочете понадолъ. Но заглавието и първия членъ сж приети.

Предсѣдателъ: Добръ; тогава ще се чете отъ 2-ий чл. нататъкъ.

Докл. Щърбановъ (чете): Чл. 2. „Всѣка община отъ околията ще предлага споредъ голѣмината на населението си и безъ разлика на вѣроисповѣдание, едно или двѣ лица, ползуващи се съ всеобщо довѣрие и притѣжаваци необходимитѣ качества, за да влѣзатъ въ потерата.“

Ив. Минчовъ: Г-да представители! Тука въ този членъ се говори: „Всѣка община отъ околията ще прѣдлага споредъ голѣмината на населението си и безъ разлика на вѣроисповѣданието.“ . . .

Но азъ зная, че за сега мюсюлманското население 3 пѣти е по-голѣмо и слѣдователно и потеритѣ споредъ сжщия членъ ще се съставляватъ 3 пѣти повече отъ турското, отъ колкото отъ християнското население, и за това напомувамъ на г-да представителитѣ, ако е възможно да бждатъ потеритѣ на половина опредѣлени споредъ вѣроисповѣдание.

Д-ръ Цачевъ: Азъ предлагамъ на Нар. Събрание, да измѣни този членъ съвършено, и да приеме слѣдующата редакция (чете): „Окръжний управителъ назначава за потеритѣ лица честни и способни безъ разлика на въроиспо-вѣдание показани отъ градскитѣ и селскитѣ общински управ-ления.“ Това е поцѣлостобразно. Самитѣ градски и селски об-щински управления показватъ лица и отъ тѣзи окръжний управителъ назначава потеритѣ. (Чете още веднѣжъ предло-жението си)

М-ръ Д. Цанковъ: За предложението на Д-ра Цачева въ другата частъ не ще да разисквамъ, но искамъ да кажъ да се не възлага на управителя, а на окръжний началникъ назначаванieto на потерата. Защото преди да се ходи до управителя, то разбойниците ще си свършатъ работата. Трѣба на околийския началникъ да се даде тая властъ, защото той представлява полицейската властъ. Окръжний управителъ пакъ представлява всичкитѣ власти. За туй да ли се при-еме члена както го предложихъ или както го предлага г-нъ Д-ръ Цачевъ, но да се каже «околийский началникъ.» (Съ-гласие).

Шивачовъ: И азъ искамъ да кажъ, че това, което г-нъ Д-ръ Цачевъ предлага, тука го има именно: «Сѣка община отъ околията ще предлага . . .»; но да се тури вмѣсто «предлага» — «назначава» и г-нъ Д-ръ Цачевъ ще се удовлетвори.

Яневъ: Трѣба да се опредѣли числото на потеритѣ; за-щото има околии които иматъ само по 6 общини, и то това число на потера ще бѣде малко; слѣдователно или да не бѣде опредѣлено числото по лица, или да се остави на око-лийския началникъ да опредѣли числото на потеритѣ.

М-ръ Цанковъ: Мене ми казаха, че имало околии съ не по-малко отъ 15 общини. Азъ не съмъ изучавалъ колко об-щини иматъ околитѣ, но така ми казаха. Така, че ако се земе по единъ чловѣкъ отъ общината, то ще стане потерата отъ 15 души или ако по 2, то отъ 30 души, което ми се чини е достатъчно. Но нѣкои г-да представители казватъ, че има и по-малко общини въ една околия, то тогава може да се съедини една потера съ потери отъ други околии, и да работятъ заедно.

Попповъ: Това трѣба да става споредъ нуждата, защото има околии и съ 20 общини. Добричка околия има 17 общини. Но това да бѣде споредъ нуждата. Може да станатъ и двѣ потери съ по 20 души; както ще го покаже нуждата.

Г. Геровъ: Азъ мисля, че нѣма нужда да се опредѣлява числото; именно не трѣба да се обозначава, коя община колко да предлага; защото въ нѣкоя община може да има повече,

и друга община да има по-малко по-способни хора за по-тера, които да гонятъ шайки, и за това не може да показватъ общинитѣ. Една община може да покаже 10—15 души за способни и друга една да покаже само 5 такиви души; но началство, да нѣмами довѣрие въ ония 15 души, а да има повече довѣрие въ 5 тѣхъ? За това опредѣлението на чис-лото да се остави на началството.

М-ръ Цанковъ: Азъ опредѣлямъ тукъ числото, защото ако се не опредѣли, то може въ нѣкоя околия да направятъ отъ неосновенъ страхъ една голѣма чета или само да зематъ заплатата на празно. По-долу ще видимъ, че тѣзи хора иматъ заплатата; ако нѣмаше заплатата, тогава нѣма страхъ, че общинитѣ ще турнатъ по-много хора. Но ако Нар. Съ-брание да измѣни този членъ, че не трѣба да се платятъ, то тоже да се не опредѣлява; но по-хубаво да се опредѣли числото, за да не правимъ пакъ таквизъ бездѣлци.

Г. Геровъ: Азъ мисля, че ако се опредѣли числото, то не може да се опредѣли за всекоги, но че трѣба да се опре-дѣли споредъ шайкитѣ. Защото ако излизатъ 100 или 50 души, то ще се опредѣли толкосъ, колкото трѣба; но ако сж малко на пр. 5 или 10 души, то не трѣба да се опредѣ-ляватъ всичкитѣ чети за гонение на разбойниците. За това мисля и че опредѣлението е излишно, а да се опредѣлятъ толкосъ, колкото се вижда за нужно.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Щомъ приемете ре-дакцията, която азъ показахъ, и само намѣсто «окръжний началникъ,» да се каже «околийски началникъ,» тогава щомъ приемете моята редакция, както е, то ще дойдемъ въ другъ единъ параграфъ, който опредѣля отъ колко души да състои четата. Азъ опредѣлямъ да състои една чета отъ единъ старший и 9 лица, и тѣзи потери да бѣдѣтъ въ по-стоянно движение; ако ги направимъ отъ повече лица, то може да се случи, че не ще да намѣрятъ по селата храна, че конетѣ, даже въ едно малко село едва ще да се смѣстятъ. За това азъ мисля, че тѣзи потери трѣба да бѣдѣтъ въ постоянно движение и да се занимаватъ съ постоянно пре-слѣдване на разбойниците, и само по този начинъ ще се прекрати разбойничеството. И ако ще приемете г-да, моята редакция, то ще дойдемъ да туримъ другъ членъ, въ който се опредѣлява числото на четитѣ, а другъ единъ членъ ще опредѣлява уголѣмяване и умаляване на четитѣ, споредъ усмотрѣнието на окръжния управителъ и одобрението на Ми-стерството на Вжтрешнитѣ Работи.

Заради това моля, да приеме Нар. Събрание редакцията, която предложихъ съ измѣнението направено отъ г-на М-ра на Вжтр. Работи. (Шумъ).

Шивачовъ: Азъ искахъ да кажъ, че не може да се определя числото на лицата, които ще се зематъ въ потерата; и да не бждатъ 3—5 а може и 10 души, че ще се виждатъ за нужно въ нѣкоя околия, а въ друга може би, не ще да бждатъ толкова нужди. За това да се каже: «Всѣка община предлага, и околийски началникъ ще назначава споредъ голѣмината на населението си и безъ разлика на вѣроисповѣданіе, едно, двѣ или повече лица споредъ нуждата, ползующи се отъ всеобщо довѣріе и притежаващи необходимитѣ качества, за да влѣзатъ въ потерата.»

Тѣй щото прибавка е, че «околийски началникъ ще назначава,» и въ третия редъ: «и повече лица споредъ нуждата.»

Л. Дуковъ: Тука г-нъ Цачевъ казва, че по-надолу имало такавъ членъ, който определява числото. Азъ мисля, че сега разгледваме 2 членъ отъ този проектъ, и ако има г-нъ Цачевъ да прибави нѣщо за числото, нека се ограничи върху този членъ, и тукъ да говори. Ако има г-нъ Д-ръ Цачевъ да направи нѣкоя бѣлѣжка или допълнение на този членъ, то нека го направи и да се произнесемъ за него.

Д-ръ Цачевъ: За да удовлетвори желанието на г-на Дукова, могъ да му кажъ още това, че ако се приеме редакцията която редактирахъ азъ, то ще дойде което казахъ, че сѣка чета ще състои отъ 1 старшии и 9 четници, и числото на потеритѣ ще се уголѣмява или умалява споредъ нуждата по усмотрѣніето на окръжний управителъ и одобрѣването на Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи. (Смѣхъ.)

Предсѣдателъ: Моля публиката да не прави шумъ.

Д-ръ Цачевъ: И по този начинъ съдържанието на члена отъ законопроекта, който се разисква сега, е изпълнено.

Предсѣдателъ: Приемате ли промѣненіето на редакцията г-нъ Цанковъ?

М-ръ Цанковъ: Азъ не можахъ да я запомя. Но струва ми се ако 2 и 3 членове да промѣнимъ малко, то ще влезе предложението на г. Шивачова и г-на Д-ра въ тѣхъ. Г-нъ Д-ръ поменува управителя и М-ра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла. Азъ мисля, че това сж временни мѣрки за изкореняване на разбойницитѣ; и ако хванемъ да чакаме разрѣшението отъ Министерството, то ще стане дълго нѣщо.

Ний правимъ врѣмenni мѣрки, и неправи м законъ постановенъ. Ще видимъ, че околийскитѣ началници ще пишжтъ, че това е негодно и Министерството ще земе мѣрки да направи промѣнение на нѣкои работи. Тука да се тури само основата въ този законъ, че ще се гонятъ разбойницитѣ, но да не го смѣсваме съ окръжнитѣ управители и съ Министерството. Увѣрявамъ Ви, че нетрѣбва таквизи форми. Да, се каже въ 2 членъ: «Всѣка община отъ околията ще

предлага споредъ голѣмината на населението и безъ разлика на вѣроисповѣданіе, едно или помного лица, ползующи се съ всеобщо довѣріе и притежаващи необходимитѣ качества за да влѣзатъ въ потерата.»

На мѣсто «едно или двѣ.» да кажемъ «едно или помного.» Въ 3 членъ пакъ да се каже: «Околийски началникъ ще има списъка на тия лица отъ цѣлата околия, и въ случай на нужда ще ги назначава и ще ги свиква за преслѣдване на разбойницитѣ, като ги раздѣли на особени чети споредъ своето съображение.»

Ако има само 10 души разбойници може да свиква потеря само отъ 10 души, но може да има въ резерва и 50 души, които ще свиква когато се покаже потрѣба. За това да се промѣни члена, като се каже «едно или помного лице,» и въ 3 членъ да се каже: «Околийски началникъ ще има списъка на тѣзи лица и въ случай на нужда, ще ги назначава,» той, ще имъ дава властъ да убиватъ, — и въ случай на нужда ще ги назначава и свиква за преслѣдване на разбойницитѣ по своето съображение. (Съгласни.) Струва ми се, че и дветѣ предложения на г-на Д-ра Цачева и Шивачова ще влезнатъ въ това.

Попповъ: Тамъ гдѣто се каза, че едно или двѣ лица ще се предлагатъ, това е доста, защото по-долу въ 8 членъ се казва, че въ случай на нужда, потерата може да повиква на помощ нѣкои отъ жителитѣ на близкитѣ села. Защото сѣка околия не е помалко отъ 10 общини, по 2 лица ще станжтъ 20 души. Тѣзи хора искатъ да се хранятъ.

Вълчевъ: Мене ми се чини, че ако стане едно малко измѣнение въ тоя членъ, би могло да се дойде до едно по-сгодно рѣшение върху числото. Не е злѣ, мисля, въ члена да се тури забѣлѣжка: «Околии, които състоятъ отъ общини помалко отъ 10, тамъ може общината да дава 3 или 4 лица споредъ нуждата, а околии които иматъ отъ 10 общини нагорѣ, да си останатъ съ по 2 лица.»

Защото, щомъ има една околия 10 общини, и ще даде по 2 души, то е достатъчно; но ако има само 6 общини, тогава да се увеличи числото и да се предвиди, да дава по 4 човѣци така ми се иска да вѣрвамъ, че ще бжде по добрѣ.

М-ръ Цанковъ: Азъ не разбирамъ, като се казва: «едно или по много лица,» то ще каже, че ако бжде околия отъ помалко общини, то тѣ ще даджтъ повече лица.

Околиитѣ иматъ приблизително еднакво число на население, но общинитѣ разнo число, и за това се и казова: «споредъ голѣмината на населението.» Слѣдователно, ако е помалко общината ще се зематъ помного лица, и предложението на г-на Вълчева се рѣшава.

Д-ръ Пачевъ: За да можемъ а си обяснимъ този въпросъ, искамъ само да узная предварително, дали тѣзи общини ще поддържатъ тѣзи хора. (Гласове: Понадоле!) Моля Ви! — или да ли тѣзи хора ще се поддържатъ на собствени разноси. И за да не се онеправдаватъ, да се опредѣли колко лица да прѣдлага общината. Тука не трѣбва да забравяме, че г-нъ М-ръ на Вжтр. Работи е внесълъ въ този законопроектъ 16 члена, който унищожавя 2 и 3 членъ на полицейската стража.

За това отъ сичките участъци стражаритѣ ще се събиратъ въ центра на околията и тогава тѣхното число на основание на този законъ е твърдѣ много. За това тѣзи потери, които ще се съставятъ за постоянно преслѣждане на разбойницитѣ, ще бждатъ потери, които ще усиливатъ полицейска стража, и ще бждатъ обдържани и обмундировани отъ бюджета на полицейската стража; и щомъ приемемъ 16 чл., трѣбва да се съставятъ такиви потери, които постоянно да обикалятъ селата, за да не оставятъ тѣ безъ защита и помощъ.

Г. Геровъ: Азъ незна, защо трѣба да се задължатъ общинитѣ, да показватъ лица, и колко лица. Когато общината се задължи, че ще покаже толкось лица, то ако не би показала, какво ще се прави съ нея?

И послѣ началството, ако намѣри по-добри хора, да ли то нѣма право да се земе такива хора, съ които да свърши работа и да пропѣди разбойницитѣ. За него е едно само, да ги разгони и да земе похвали и ще има възнаграждение. За това такова ограничение да не се тури въ настоящий законъ.

М-ръ Цанковъ: Струва ми се, че се повращаеме пакъ на онова начало, което миналия пътъ се разисква. Азъ не съмъ противенъ, да ги назначава началството; но знамъ, че ще дойдатъ всички онѣзи, които търсятъ влѣтва. Закона още не е приетъ и вчера дойдохъ 5 души вече. Сега не ги знамъ, може да бждатъ най-добри хора, но види се че ги мързи да работятъ, и при това може да се случи да има и плѣчка.

За това, моля, да не земаме туй правила; да ги назначава и избира началството. Тий могатъ въ общината да бждатъ съ необходимо качество за да могатъ да влѣзнатъ въ потерата.

Но не трѣбва да бждатъ родени непременно въ общината. Общината ще ги предлага.

Вълчевъ: Относително до въпроса да ли трѣбва да се назначава лица за тѣзи потери или да се избиратъ, върху този въпросъ, Събранието е освѣтлено и е приело,

почти цѣлокупно, че трѣбва да ги показватъ общинитѣ. Азъ ще повтора предложението, което направихъ по преди за опредѣляването едно или двѣ лица отъ една община въ онѣзи околии, които се състоятъ по-много отъ 10 общини; а онѣзи околии които иматъ по-малко отъ 10 общини, да даватъ по 3—4 лица. Това го направихъ съ цѣль да се опредѣли приблизително числото на потеритѣ. Нѣкой пътъ може да се случи, ако не се опредѣли числото, щото околийските началници, както ги имаме много такива, безъ да има нужда само отъ единъ празенъ страхъ да основаватъ потери отъ 100 или 150 души и да се товари правителството съ излишни разноси. За това, да се приеме така, както казахъ по-горѣ, а инакъ въпроса така неопредѣленъ, може да се случатъ нежелатели нѣща, и да видимъ потери отъ 200—300 души.

Анневъ: Азъ мисля, че ако се приеме прибавката на г-на Шивачова, тогава вторий членъ ще стане пълненъ и гладъкъ. (Чете): «Всѣка община отъ околията ще предлага, а околийски началникъ ще назначава спорѣдъ голѣмината на населението си и безъ разлика на вѣроисповѣданіе, едно или двѣ лица ползуващи се и пр.» А г-нъ Д-ръ Пачевъ нека има добрината да оттегли своето предложение, да не настоява толкось много за него, за да можемъ да минаемъ понататѣкъ.

Попповъ: Това нѣщо, което правимъ сега става за привременно, а г-нъ Пачевъ казва, че тѣзи потери трѣба да бждатъ постоянни. Азъ не съмъ на туй мнѣние. Но когато се появятъ шайки, то за да ги потушимъ, трѣба да се зема тѣзи мѣрки, а никакъ не е думата за постоянни.

Д-ръ Пачевъ: Това, отъ което г-нъ М-ръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла се страхува, това е предвидено въ редакцията на моя членъ; защото азъ съмъ казалъ: «околийски началникъ назначава отъ указанитѣ лица отъ градскитѣ и селскитѣ общински управления». Г-да представители, азъ повтарямъ да казвамъ, че въ насъ разбойничеството нѣма да престане до тогава, до дѣто не се уредятъ постоянни чети, за преслѣжданіето на шайкитѣ, тамъ, дѣто сж нуждни. Въ насъ се е зимала такава провизорна мѣрка повече отъ 10 пѣти, прѣзъ това врѣме отъ петъ-тѣхъ години, отъ като съществува нашето Княжество; тури се страната въ военно положение и зеха се други мѣрки, които предложи г-нъ Икономовъ въ закона, относително до тѣзи разбойници. Този законъ отговаря на по-вечето отъ тѣзи нужди; но ние не трѣбва да имаме нѣщо, кѣто не е привременно. Ние трѣба да се отървемъ отъ тази гангринна, която ката година опропаства нашето Княжество. Тукъ не трѣба да жалимъ 500 хиляди

франка; обира и хората, които се убиватъ, струватъ повече отъ милионъ франка.

Мецовъ: Азъ съмъ съгласенъ съ г-на М-ра на Вътрѣшнитѣ Дѣла; но е практично да се опредѣлява, спорѣдъ голѣмината на общината и голѣмината на шайката . . . (Не се чуе); защото на нѣкои мѣста нѣма такива хора, които да гонятъ четитѣ, между тѣхъ има други села съ 40 къщи, отъ дѣто могатъ да излѣзатъ 20 души, хора опитни. За това да се избѣгне такава неприятностъ, да не се задѣлжава общината спорѣдъ голѣмината си, а спорѣдъ нуждата си. Стига да сж дължни да даватъ хора, които ще бждатъ полезни. Това е моето предложение.

М-ръ Цанковъ: Тамъ дѣто се казва «спорѣдъ голѣмината», тамъ е казано, че ще даватъ едно или по-много лица и ще се глѣда населението. Една околия има, напр. 10 общини, една община се състои отъ 10 къщи, друга отъ 400 къщи и, ако оная, която състои отъ 200 къщи, дава едно лице, тогава другата отъ 400 къщи трѣба да дава двама. За това е казано: спорѣдъ голѣмината.

Дуковъ: Азъ намирамъ члена твърдѣ ясенъ, както каза г-нъ М-ръ Цанковъ, спорѣдъ голѣмината на населението. Тука твърдѣ добръ е казано: едно или двѣ лица. Както знаете има въ всѣко село милиция, и въ случай на нужда, ще дойдатъ на помощъ. За туй да си остане, както е въ проекта, и не ще да има никакавъ страхъ. Колкото за г-на Цачева, той не трѣба да взема за основа неговъ проектъ, защото той е падналъ и ние разискваме по проекта на г. М-ра, и никакъ да неспомѣнява, че той е ималъ таквъ членъ.

М-ръ Цанковъ: Г-нъ докладчикъ е измѣнилъ нѣщо въ този членъ, може би да се приема.

Щърбановъ (чете): Чл. 2. «Всѣка община отъ околията ще предлага спорѣдъ голѣмината на населението си и безъ разлика на вѣроисповѣданіе, едно, двѣ или повече лица, спорѣдъ нуждата, която се появи, ползующи се съ всеобщо довѣрие и притѣжавануи необходимитѣ качества, за да влѣзатъ въ потерата».

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание чл. 2-й, както го прочете г. докладчикъ? (Приема). Който отъ г-да представителитѣ не го приематъ, да си дигнатъ ржката. (Приетъ.)

Докл. Щърбановъ (чете): Чл. 3. Околийскій началникъ ще има списъка на тия лица отъ цѣлата околия, и въ случай на нужда, ще ги свиква за преслѣдванье на разбойницитѣ.

Списаревски: Азъ искамъ да се измѣни това: «въ случай на нужда» да ги свиква за преслѣдванье на разбойницитѣ; защото твърдѣ често разбойницитѣ отиватъ въ нѣ-

кое село, а на околийскій началникъ не е извѣстно, и до дѣто му се извѣсти, тѣ могатъ да минатъ отъ едно мѣсто на друго. За това трѣба да бждатъ тѣ постоянно на изрекъ и да проводятъ потерата на свое назначение.

М-ръ Цанковъ: Дѣто е казано: «въ случай на нужда», то е че зимно врѣме ние нѣма да имъ плащаме; но, когато се явятъ разбойницитѣ, и тѣ се явиватъ отъ Априлия или Маия до Октомврия. Не можемъ презъ зимно врѣме да ги държимъ. Въ случай на нужда, ще имъ се плаща на день или мѣсець. Нѣма да бждатъ постоянни, както жандаритѣ или драгунитѣ.

М-ръ Цачевъ: Г-да представители! Ми се чини, че този членъ не ще никакъ да удовлетвори нуждитѣ. Вие знаете твърдѣ добръ, че една околия има пространство 7—8 или 10 часа. Всѣкой околийскій началникъ ще има списъка на тия лица. Сега като потрѣбватъ, ще распроводи да ги събератъ. До гдѣто да събератъ 30 души отъ такова голѣмо разстояние да дойдатъ че послѣ да ги испроводятъ, разбойницитѣ дойдатъ и ще си отидатъ. Това ми се вижда твърдѣ смѣшно и твърдѣ не логично (Смѣхъ.) Както виждате, г-да представители, че това е твърдѣ нужно, но не приспособимо. За да може да съберемъ 30 души отъ една околия, която обѣма 10 часа, ще трѣба една недѣля, и само толкова хора ще ходятъ, колкото съберемъ. Тогава ще съставимъ потера, ще ги въоружимъ и испроводимъ. А съ това цѣльта не се постига. Азъ казвамъ, че трѣба потеритѣ да бждатъ постоянни и всѣка една състояща отъ по единъ старши и 9 човѣка. Ако шайкитѣ се увеличатъ, то и числото на потеритѣ трѣба да се уголѣми.

М-ръ Цанковъ: Тука е общо правило. Казва се, че той ще има списъкъ на тия лица и ще ги знае. Но, както една войска стои въ резерва и когато потрѣба, повикватъ я на бой или на смотръ и тя се приготви, тѣй сжщо и потерата ще се чете постоянно, но когато влѣзе въ дѣйствиe, тогава ще имъ се плаща. А разбойницитѣ всѣкога се появяватъ въ Май или Априлия или свършека на Априлия. И когато се появятъ, околийскитѣ началници ще извѣстятъ, че вече ще трѣба да се свикатъ на оружје и ще взематъ приказание отъ Управителя или Министра за това. Отъ тогава именно имъ захваща и заплатата. Въ зимно врѣме пакъ ще се распуснатъ. (Гласове: съгласни.)

Буровъ: Г-да представители, истина азъ бѣхъ се съгласилъ съ г-на Цачева, че ако се повикватъ само когато има нужда, тогава не ще да има никаква помощъ. Но сега отъ разясненията, които ни даде г. М-ръ Цанковъ, че ще се свик-

ватъ непременно прѣзъ мѣсець Май или Априлия, и че може да се уголѣми споредъ нуждата числото на потерата, убѣдихъ се, че това ще бѣде по-сгодно. За това се съгласявамъ съ г-на Министра.

Дуковъ: Азъ не мож да намѣриж за неумѣтна редакцията на г-на Цачева. Но той каза: 9 човѣка и единъ главатаръ; тогасъ главатаръ ще бѣде единъ човѣкъ ли? (Смѣхъ.)

Докл. Щърбановъ (Чете още веднажъ).

М-ръ Цанковъ: Тука е казано общо. Околийский началникъ ще види, ще ги раздѣли по 10 или 5 души споредъ нуждата. (Гласове: съгласни.)

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание чл. 3, както се прочете отъ г-на докладчика? (Приема.) Който отъ г-да представителитѣ го приема да си дигне ржката. (Болшинство.)

Докладчикъ (Чете): Чл. 4. «На всеко отъ тия лица правителството ще дава необходимото орѣжие и мунициия, които при настѣжванието на зимата, ще се прибиратъ отъ околийския началникъ посредствомъ кметоветѣ».

Бобчевъ: Ще обърна вниманието, както на г-да представителитѣ така и на правителството върху този членъ; защото отъ много жандарми и драгуни съмъ чувалъ, да се окайватъ, че орѣжиято имъ не било добро. Азъ мисля, че тѣ трѣбва да бѣдѣтъ снабдени съ такива орѣжия, каквито иматъ и противникитѣ имъ. Това го казвамъ, защото много се оплакватъ, че имъ давали развалени патрони.

М-ръ Цанковъ: Таквози едно оплакване има въ моето М-рство за стражаритѣ. Дали имъ пушки, а патронитѣ имъ не уйдисватъ на пушкитѣ. За това, писахъ тѣзи деня на Военното М-рство; да ми явятъ, защо имъ сѣ давали таквизи пушки, които неструватъ пари; то се знае, че ще се зематъ мѣрки, да имъ се даде добро орѣжие. Азъ мисля берданки да имъ се дадатъ.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание чл. 4, както се прочете отъ г. докладчика? (Приема.) Който го приема, да си дигне ржката. (Болшинство.)

Докладчикъ: (Чете) чл. 5 «На всеко отъ лицата, които ще влизатъ въ потерата, ще се плаща отъ надлежната община мѣсечна заплата за врѣмето, прѣзъ което тѣ ще служатъ въ потерата, и въ размѣръ, опредѣленъ отъ общинския съвѣтъ».

М-ръ Цанковъ: Тука азъ турихъ да имъ се плаща отъ общината, но не се противя да се каже отъ правителството. (Гласове: Съгласни.)

Щърбановъ: И така члена ще гласи: «мѣсечна заплата която ще получаватъ отъ съкровището»; но размѣра отъ гдѣ ще се опредѣли?

Председателъ: Азъ мисля, че колкото за размѣра, да представи Министерството единъ особенъ щатъ на главатари колко, и на другитѣ по колко.

Попповъ: Азъ мисля както за полицейскитѣ стражари.

М-ръ Цанковъ: Не ще ли бѣде добрѣ, да се остави на окръжнитѣ съвѣти, тѣ да опредѣлятъ заплатитѣ, азъ самъ незнай по колко.

Списаревски: Мисля, че не ще бѣде добрѣ, да се опредѣлятъ заплатитѣ отъ окр. съвѣти, защото нѣма на всекъ окр. съвѣти; по-добрѣ да се каже отъ общинскитѣ управления селски или граждански.

Анневъ: Въ закона за полицейската стража е предвидена платата за стражаритѣ, та може същата плата да се опредѣли и за тия.

Цачевъ: Азъ мисля, че не ще бѣде злѣ, да се опредѣли малко по-високо заплатата на тѣзи хора, които ще излагатъ живота си за преслѣждане разбойникитѣ. За това съмъ направилъ единъ щатъ. Но както казахъ, че моя законопроектъ е съвсѣмъ по другъ начинъ направенъ, за това може би ще има нѣкои противорѣчия съ разгледвания за законопроектъ. Азъ приемамъ, че ще има и пѣша потеря и конна. Заради това пешитѣ младши ще получаватъ ежегодно по 900 лева, старшитѣ пѣши — по 1200 лева и коннитѣ старши да получаватъ по 1500 л. И азъ мисля, че тука съмъ турилъ за полицейската стража една разлика отъ 300 лева.

Манафовъ: Азъ тоже искамъ да говоря за заплатата на потерата; тогава ще имаме добри хора да преслѣдватъ разбойникитѣ, когато имъ се даде по добра заплата. За това, азъ мисля, щото Нар. Събрание да опредѣли една по-голѣма заплата на тия хора, и тогава ще се надѣваме, че ще може да изпълнятъ тази миссия.

Председателъ: Г-да представители! Часа е вече заминалъ, и понеже този въпросъ, който се подигна тука, не е още рѣшаванъ отъ никого отъ насъ, не е ли по-добрѣ да се остави за идущето засѣдание? (Гласове: Съгласни.) Сега трѣбва да опредѣлимъ дневния редъ.

На дневенъ редъ най-напредъ ще имаме предложението на г-на Цачева за ученицитѣ на медресетата относително тѣхната войнска повинность; то ще бѣде подиръ законопроекта на разбойникитѣ, който е предложенъ на разискване. Подиръ дохожда запитванието на г-на Вълчева къмъ Мини-

стерството на Общитѣ Сгради, и прошение на нѣкои депутати за отлаганье сессията.

Манафовъ: Азъ глѣдамъ, че моето запитване къмъ М-рството на Просвѣщението е изоставено; нека и то да се постави на дневенъ редъ.

Председателъ: Тобава ще се тури на дневний редъ и запитването на г-на Манафова къмъ М-рството на Просвѣщението.

Яневъ: Азъ би предложилъ, щото утрѣ да има извънредно засѣдание, за да може този законопроектъ да се разглѣда, защото четвъртъкъ може да се начене конвенцията.

Анневъ: И азъ ще да кажа сжщото, да има засѣдание утрѣ, за да се свърши този законопроектъ, и той да се тури най-напредъ на дневенъ редъ.

Д-ръ Я. Геровъ: Онова, което бѣхме направили за правило, ни го нарушаваме и го зимаме за исключение, отъ което правимъ правило. З нѣти бѣхми постановили да има въ недѣлята засѣдание, а извънредни събрания оставатъ само, когато вапиюща нужда го изисква. Ние вчера се събрахми, а утрѣ искате пакъ да се съберемъ. Това е явно нарушение на правилника. Нѣкои депутати може би се въодушевяватъ да работятъ, но има други представители, които не могатъ да оставатъ всеки денъ частната си работа, да се събиратъ тукъ. Азъ не виждамъ нужда, да се събира извънредно засѣдание утрѣ. Азъ бихъ желалъ, да се постави споредъ правилника въ четвъртъкъ. (Гласове: добръ).

Манафовъ: Тоже и азъ щѣхъ да кажа сжщото. Ние имаме и прошетарна коммисия, която трѣба да разглѣда прошенията и я полагами на дневенъ редъ. Когато ние утрѣ ще имаме засѣдание, какъ ще може да приготви работа, да ги разглѣда? За това да се съобразимъ съ правилника.

Щърбановъ: Истина е, че въ правилника се позволява да има 3 редовни засѣдания. Но като има 3, не ни се забранява да имаме и извънредни. Наистина има нѣкои господа депутати, които иматъ друга работа, и азъ признавамъ това, и може би да имамъ и азъ; но тѣй като нуждата го изисква,

особенно този законопроектъ, за който г. М-ръ на Вжтрѣш. Дѣла още онзи денъ разясни, отъ каква вапиюща нужда е; за това азъ моля, щото утрѣ пакъ да засѣдаваме.

Л. Дуковъ: Сжщото почти щѣхъ да кажа, както каза г. М-ръ Цанковъ онзи денъ, че безъ този законъ не можемъ. Кolkото за това, което каза г. Геровъ, то е вѣрно че иматъ работа въ коммисията. Но правилника позволява на насъ да имаме и извънредни засѣдания. А понеже е опредѣлено, да се събирами на 2 часа, а ние се събирами на 3, за това никой не е протестиралъ. Само казватъ че се нарушава правилника, защото искаме да има извънредно засѣдание.

Д-ръ Цачевъ: Азъ ще моля да се тури на дневенъ редъ едно запитване за лѣкувание на разни епидемии, които върлуватъ и отъ които мрѣтъ дѣцата безъ докторска помощ.

Председателъ: Г-нъ Безеншекъ! Забѣлѣжете на дневния редъ. (Къмъ Д-ра Цачева:) Къмъ кого се отнася запитването Ви?

Д-ръ Цачевъ: Къмъ Министра на Вжтрѣш. Дѣла.

Я. Геровъ: Г-да представители! Глѣдамъ нѣкои отъ васъ говорятъ въ името на Министра-Президента, че много настоявалъ, щото този законъ чакъ по-скоро да се вотира. Г-нъ Министръ присѣтствува тукъ и може самъ да каже, има ли неизбѣжна нужда, непременно да се вотира утрѣ.

М-ръ Цанковъ: Азъ въ началото го казахъ, че трѣба колкото е възможно по-скоро да се вотира. За да се тури въ дѣйствиe, трѣба указъ и циркуляръ. Туй не е малка работа. Може би да минатъ 10 дена, до дѣто се извърши това. За това азъ настоявамъ да има утрѣ извънредно засѣдание.

Г. Геровъ: Азъ желая да се тури на дневенъ редъ и изложението на депутацията, която ходи въ Петербургъ при НЕГОВО ИМПЕРАТОРСКО ВЕЛИЧЕСТВО, да каже ти какво е направила въ това отношение.

Председателъ: Дневний редъ е опредѣленъ вече и сега днешното засѣдание обявявамъ закрито. Утрѣ въ 2 часа ще се съберемъ.

(Конецъ въ 6 часа 30 минути).

Председателъ: **Д. Грековъ.**

Подпредседатели: { **Иванъ Симеоновъ.**
Ат. Минчовъ.

Секретари: { **Н. Шивачовъ.**
И. Ц. Щърбановъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**